ANOTACE

ŠTURMA P., TYMOFEYEVA A. (eds) a kol.: ***Státní občanství v kontextu vývoje lidských práv*****. Studie z lidských práv č. 12. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Praha 2017, ISBN 978-80-87975-64-4.**

Koncem března 2017 proběhla na půdě Právnické fakulty Univerzity Karlovy mezinárodní konference věnovaná 20. výročí Evropské úmluvy o státním občanství s názvem „Státní občanství a související otázky v kontextu vývoje lidských práv". Z příspěvků přednesených na této konferenci byla zpracována publikace o 15 kapitolách rozdělených do 4 tematických částí. První část zahrnuje příspěvky věnované *teoretickým otázkám státního občanství,* druhá část příspěvky řešící různé aspekty *občanství ve vnitrostátním právu,* třetí část obsahuje příspěvky zabývající se *regionalismem a občanstvím* a závěrečná čtvrtá část je věnována otázkám *státního občanství v kontextu obecného mezinárodního práva.*

Publikace začíná analýzou vazeb právní regulace na sociální realitu zpracovanou dr. Pavlem Ondřejkem, v níž se autor věnuje proměnám státního občanství jakožto právního institutu. Následuje právní analýza rozdílů mezi pojmy „státní příslušnost" a „státní občanství" od dr. Josefa Mrázka, popisující úlohu státní příslušnosti a další související otázky státního občanství v mezinárodním právu. Další příspěvek, jehož autorkou je Mgr. Anna Červeňáková, se zabývá právem na občanství z hlediska mezinárodních úmluv reflektujících lidskoprávní standardy, zásadně se věnuje otázkám apatrismu zejména s ohledem na řešení této otázky v rámci OSN a uzavírá první (teoretickou) část publikace.

Druhá, nejrozsáhlejší část publikace obsahuje pojednání dr. Jiřího Hřebejka o dvojím občanství z hlediska bezpečnosti státu, v němž řeší jak bipolitismus jako možné bezpečnostní riziko, tak postup při udělování státního občanství z pohledu ohrožení bezpečnosti státu. Následuje příspěvek dr. Heleny Krejčíkové věnovaný nároku na tzv. bezplatnou péči ve vazbě na státní občanství České republiky. Prof. Květoslav Růžička se ve svém článku zabývá významem státního občanství rozhodce jednak z pohledu zahraničních úprav a jednak z pohledu českého práva. Dr. Miluše Kindlová a dr. Věra Honusková se ve svém příspěvku věnují problematice odnímání státního občanství z důvodu neloajality a rozebírají alternativní možnosti, které stát při řešení neloajality má. Další článek, zpracovaný dr. Davidem Kryskou, popisuje vývoj vztahu mezi instituty státního občanství, azylu a uprchlictví od vzniku Československa dosud a je posledním příspěvkem druhé části publikace.

Třetí část publikace zahajuje článek doc. Haralda Christiana Scheue věnovaný statusu unijních občanů ve světle unijní ochrany základních práv, v němž autor analyzuje relevantní právní ustanovení a příslušnou judikaturu Soudního dvora EU. Následuje příspěvek dr. Kataríny Šmigové, v němž se autorka zabývá

státním občanstvím/příslušností ve vazbě na judikaturu regionálních mezinárodních soudních nebo kvazisoudních orgánů. Také další příspěvek se věnuje státnímu občanství z hlediska judikatury mezinárodních soudních orgánů, a to konkrétně z pohledu zda lze podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva dovodit z Evropské úmluvy o státním občanství právo jednotlivce na státní občanství určitého státu. Tímto článkem je uzavřena třetí část publikace.

Čtvrtou část publikace otevírá příspěvek doc. Dagmar Lantajové zabývající se právní úpravou státního občanství v případě nástupnictví států, a to jak z hlediska vývoje právní úpravy této otázky, tak z hlediska aplikace této úpravy soudními orgány. Dr. Zuzana Trávníčková se ve svém článku věnuje otázce, zda mohou být individuálně cílené finanční a cestovní mezinárodní sankce uloženy také vůči vlastnímu občanovi. Mgr. Ondřej Svoboda se na státním občanství snaží dokázat překonanost některých pravidel diplomatické ochrany při ochraně lidských práv a poukázat na nutnost flexibilnějšího přístupu v jejich používání. V závěrečné kapitole publikace o občanství fyzické osoby a ochraně mezinárodních investic se Mgr. Kristýna Urbanová zabývá především rozborem zásadních rozhodnutí mezinárodních tribunálů z pohledu, zda se i v oblasti mezinárodního práva ochrany investic aplikuje tzv. test „efektivního“ občanství.

Publikace názorně ukazuje na komplexnost problematiky státního občanství, jakož i na mnoho úhlů pohledu, z nichž je možno i nutno na státní občanství nahlížet. Každý z autorů pracuje s jinými aspekty státního občanství, což je nejen přínosné pro teorii i praxi, ale činí tak i tuto publikaci čtivou.

JUDr. Jitka Morávková